

KAYNAŖTIRMA EĞİTİMİNİN YARARLARI

İÇİNDEKİLER

- KaynaŖtırma Eğitimi Nedir?
- KaynaŖtırma Eğitiminin Amacı ve Önemi
- KaynaŖtırma Eğitiminin Yararları
- KaynaŖtırma Eğitimden Beklenen Faydanın Artması İçin Neler Yapılmalıdır?

HEDEFLER

- Bu üniteyi çalıŖtıktan sonra;
- KaynaŖtırma eğitiminin ne olduğunu öğrenebilecek,
- KaynaŖtırma eğitiminin amacı ve önemini kavrayabilecek,
- KaynaŖtırma eğitiminin ailelerle, kaynaŖtırma öğrencisine, diğer öğrencilere ve velilere, öğretmenlerine yararlarını açıklayabileceksiniz.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ATA-AÖF

KAYNAŖTIRMA EĞİTİMİ

Yrd. Doç Dr. Ahmet
ÖZMEN

ÜNİTE 6

GİRİŞ

Toplumun bir parçası olan fakat bazı özellikleri bakımından yetersizlik gösteren bireylerin, diğer bireyler gibi eğitim hakları vardır. Bu bireylerin, erken dönemde eğitim almaya başlamaları başarıyı artırma yönünden önem taşımaktadır.

Günümüzde yetersizlik gösteren çocukların erken tanınmasının ve eğitimlerinin önemi artık bilinmektedir. Çocuğun durumunun erken belirlenmesi, alacağı eğitime erken başlanması açısından gereklidir. Özellikle, erken çocukluk döneminde başlanan eğitim daha sonraki yıllarda alınacak olan eğitim için de temel oluşturacaktır. Çünkü erken çocukluk yılları, bireyin hayatında oldukça büyük öneme sahiptir. Çocuğun sorunu, ilköğretim yıllarına kadar fark edilmeyip eğitime başlanmadıysa, bu dönem eğitim açısından kaybedilmiş sayılacaktır.

Kabul edildiği gibi akranlarından farklı gelişim özelliklerine sahip bireylerin gereksinimleri de farklılaşmaktadır. Bu gereksinimleri karşılayacak eğitim düzenlemelerine ihtiyaç vardır. Özel gereksinimleri olan öğrencilerin akranları ile aynı okullarda ve aynı sınıf ortamında eğitimlerini sürdürmeleri olarak tanımlanan kaynaştırma, sınıf öğretmeni ve/veya özel gereksinimi olan öğrenciye, destek özel eğitim hizmetlerinin sağlanması koşulu ile yürütülmektedir.

Kaynaştırma, özel eğitim gereksinimi ve yetersizliği olan öğrencilerin eğitim olanaklarını artırmak için geliştirilen önemli bir eğitim planıdır. Özel gereksinimi olan öğrencilerin okullarda kaynaştırma yoluyla eğitim hakkına sahip olmaları ve bu öğrenciler için kaynaştırma eğitiminin daha etkili olması, kaynaştırma eğitiminin desteklenmesindeki iki önemli nedendir.

Ülkemizde kaynaştırmaya devam eden öğrenci sayısı giderek artmakta, bununla birlikte genel eğitim sınıflarında yeterli özel eğitim desteğinin sağlanmasını ön plana çıkmaktadır.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ NEDİR?

Kaynaştırma eğitimi, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin, normal öğrencilerin devam ettiği eğitim ortamlarında (normal anaokulu, normal ilköğretim vb.) eğitilmesidir.

Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimi olan öğrencilerin eğitimlerini, diğer öğrencilerin devam ettiği okulların bünyesinde oluşturulan normal sınıflarda, diğer çocuklarla bir arada eğitim alması esasına dayanan bir uygulamadır.

Bu uygulama, özel eğitimin en az kısıtlayıcı ortam terimi ile açıklanabilir. En az kısıtlayıcı ortam, özel gereksinimli öğrencinin normal akranlarıyla eğitim gereksinimlerinin en üst düzeyde karşılanacağı eğitim ortamıdır. Buna göre özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitim uygulamalarında ve eğitim ortamları içerisinde en az kısıtlayıcı olanı “normal okul bünyesinde normal sınıf” yani “kaynaştırma sınıfıdır”.

Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimi olan öğrencilerin eğitimlerini, diğer öğrencilerin devam ettiği okulların bünyesinde oluşturulan normal sınıflarda, diğer çocuklarla bir arada alması esasına dayanan bir uygulamadır.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİN AMACI VE ÖNEMİ

2000 yılında Türkiye’de yürürlüğe giren Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde özel gereksinimli bireylere sunulacak özel eğitim hizmetleri tanımlama aşamasından başlayarak, yerleştirme ve değerlendirme hizmetleri şeklinde açıklanmıştır. Kaynaştırma ayrı bir bölüm hâlinde ele alınmış, ilkeleri ve ölçütleri verilmiştir. Yönetmelikte kaynaştırma “*Özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmî ve özel okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.*” olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelikte özel eğitim hizmetlerinin bireylerin yetersizliklerine göre değil de, eğitim gereksinimlerine göre planlanması ifade edilmiştir. Bugün ülkemizde engelli çocukların eğitiminde kaynaştırma uygulamaları benimsenmekle birlikte, ayrı yatılı/gündüzlü okullar da varlığını sürdürmektedir.

Kaynaştırma eğitiminin amacı; özellikle sosyal beceri geliştirme, sorumluluk ve özgüven kazandırma, grup aktivitelerine katılma, motor davranışlarında artış sağlama vb. konularda eğitilebilir zihinsel engellilerin gelişimine katkıda bulunabilir. Ancak, kaynaştırmanın amacı yalnızca engelli çocuğun gelişimine katkıda bulunmakla sınırlı değildir.

“Kaynaştırma, normal çocukların da gereksinimlerini karşılayan, kapasitelerini kullanmalarına olanak sağlayan bir nitelik taşımalıdır. Normal gelişim gösteren çocuk birine yardım edebileceğini ve ona bir şeyler öğretebileceğini gözledikçe kendisine güven duyar, sosyal ve duygusal gelişimi olumlu yönde etkilenir. Birleştirilmiş grup içinde normal çocuk, zaman zaman eğitimci rolü alarak çocuğa model olur ve yönlendirir. Normal ve engelli çocuklar arasındaki bu iletişim sürecinde normal çocuk engelli çocuğa model olur.

Konu ile ilgili olarak yapılmış olan bir araştırmaların sonuçlarına göre, kaynaştırma grubundaki engelli bireylerin diğer engelli grubuna göre etkinliklere katılım ve uyum sağlama süreci kısalmaktadır. Bu da kaynaştırma grubunda yer alan öğrencilerin birbirleri üzerindeki olumlu etkilerden kaynaklanmaktadır.

Normal çocukların zihinsel engelli çocuklarla sosyal bütünleşme içerisinde bulunması onların kişisel gelişimine, akranları ile olan ilişkilerine, engelli bireylerle olan ilişkilerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, bu tür etkinliklerin çocukların ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda düzenlenerek yaygın hâle getirilmesinin çocukların gelişimine önemli düzeyde katkılar sağlayacağı söylenebilir.

Kaynaştırma eğitimiyle normal öğrenciler ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler arasındaki ilişki, uygun şartların oluşmasına bağlıdır. Bu şartların sağlanması hâlinde, söz konusu öğrenciler arasında bütünleşmeyi de beraberinde getirir. *Kaynaştırma eğitiminde özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar normal akranlarıyla birlikte eğitim gördüklerinden, normal öğrencileri kendilerine model alabilirler. Böylece iki grup arasında iletişim kurulmuş olur. Kurulan bu iletişim sayesinde kaynaştırma öğrencilerinin sosyal, bedensel ve zihinsel gelişimleri sağlanabilir. Normal öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerini kabul etmeleri, onların kendilerine olan güvenini de artırır.*

Kaynaştırma eğitiminin amacı; özellikle sosyal beceri geliştirme, sorumluluk ve özgüven kazandırma, grup aktivitelerine katılma, motor davranışlarında artış sağlama olarak sıralanabilir.

Normal gelişim gösteren öğrenciler ise, bu eğitim ile engellilere karşı olumlu bir bakış açısı oluşturma ve yardımlaşma gibi sosyal yönlerini geliştirme imkânı bulurlar.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda, farklı yapıları içinde bulunduran sınıflarda engelli olan ve olmayan çocukların birbirleriyle doğal bir etkileşim sürecine girecekleri ileri sürölmektedir. Bu nedenle, engelli öğrencilerin hem akademik hem de sosyal becerilerinin artacağı savunulmaktadır. Bu bakış açısıyla kaynaştırma uygulamalarına katılan tüm öğrencilerin bireysel farklılıkları anlama, bu farklılıklara saygı gösterme, iletişim kurma, arkadaşlık ve birlikte çalışma davranışlarını kazanacağı, buna paralel olarak engelli öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişeceği kabul edilmektedir.

Diğer yönden, kaynaştırma eğitimi denilince akla sadece özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler gelmemelidir. Kaynaştırma eğitimi, özel eğitime tabii olan öğrenciler ile ilgili olduğu gibi, onun başta ailesi olmak üzere, öğretmeni, okulu ve aynı sınıfta birlikte olduğu normal eğitim alan öğrenciler ile de yakından ilişkilidir. Dolayısıyla söz konusu eğitimin yararları da daha geniş bir perspektifte ele alınabilir.

Kaynaştırmanın en önemli yararı doğrudan engelli çocuğa ilişkindir. Refleks kökenli davranışlar dışında insan davranışlarının hemen tamamı öğrenme sonucunda elde edilir.

Çocuklar çevrelerindeki akranlarını ve yetişkinleri gözleyerek ya da onların davranışlarına öykünerek davranışlarını biçimlendirir, yeni davranışlar edinirler. Dolayısıyla çocuk, normal ortamlar içerisinde olağan insanlarla birlikte olduğu ölçüde toplumun beklentilerine uygun davranışları edinme olanağını elde edebilecektir. Tersine, ayrı eğitim kurumlarında normal yaşam ortamlarından uzak olarak yaşamını sürdüren, okulda geçen zamanın çoğunu kendisi gibi engelliler arasında geçiren çocuğun bu tür davranışlar edinmesi güç olabilecektir. Özel eğitimde, özel sınıf ya da okul uygulamalarının en çok eleştirildiği konu budur. Engelli çocukların akademik ve sosyal gelişimleri yönünden, kaynaştırma programlarıyla ayrı eğitim programlarını karşılaştıran araştırmalar genelde karşılaştırma programlarının lehinde sonuçlar vermektedir.

Kaynaştırma eğitimiyle; normal öğrenciler ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler arasında ortaya çıkacak etkileşim, uygun şartların hazırlanmasıyla mümkündür.

KAYNAşTIRMA EğİTİMİNİN YARARLARI

Engelli öğrencilerin, toplumla daha kolay kaynaşmaları bütün eğitim imknlarından sonuna kadar faydalanmalarına bağlıdır

Kaynaştırma programı engelli ve normal çocukların aynı sınıflarda kaynaştırılmasının sağlanması, engelli çocukların mümkün olabildiğince bağımsız olabilmelerini ve bulundukları çevrede yaşamalarına, öğrenmelerine ve çalışmalarına yardımcı olmayı hedefler. Kaynaştırma programı, engelli çocukların sınıf faaliyetlerine tam ve etkin olarak katılmalarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Ayrıca kaynaştırma programı, ğretim teknik ve faaliyetlerini özel ihtiyaçlara göre (engelli grubu tanınmalı ve buna göre tedbir alınmalıdır.) adapte eden öğretmenlerin, bu çocukların kapasitelerinin tümünü kullanabilme fırsatı bulabilmesine yardımcı olmayı hedefler.

Bu çerçevede kaynaştırma eğitiminin yararlarını řu şekilde özetlemek mümkündür:

- Çocuğun diğer çocuklarla bir arada bulunarak bazı davranışlarını akranlarından öğrenmesi kaynaştırma eğitimi yoluyla daha kolay gerçekleşmektedir.
- Toplumun engellilerin sorunlarını bilmesi için onlarla birlikte yaşamasının birincil koşul olduğu düşünülürse, sorunları bilen ve gören toplumun, bu sorunlara çözüm araması ve bu tür çocuklarla birlikte yaşamayı öğretmesi bakımından hazırlanmasına katkıda bulunacaktır.
- Kaynaştırma, zel gereksinimi olan öğrencilerde gerçekçi bir benlik yapısının gelişmesine(durumu olduğu gibi kabullenmesine ve gizil güçlerini kullanmaya yönelmesine) olumlu etkilerde bulunacaktır.
- Ayrıca normal akranları ile birlikte eğitim gören çocuğun sosyal gelişiminin, engelliler için açılan sınıflardakinden çok daha hızlı olması, kaynaştırma eğitiminin bir diğer önemli yönüdür.

Kaynaştırma programlarının önemine ve katkılarına, yalnızca engelli çocukların penceresinden bakmak yanlış olabilir. Normal ocuklar da kaynaştırma programlarından pek çok yönde yararlanmaktadırlar. Birincisi, ileriki yaşamlarında karşılaşabilecekleri engelli çocukları önceden tanınmaları ve anlamaları mümkün olabilecektir. İkincisi, kaynaştırma ortamlarında bireysel farklılıkları daha kolaylıkla fark edip anlayabileceklerdir. Bunun sonucu olarak gerçekçi bir kimlik geliştirme şansları yüksek olacaktır. Konuya sınıftaki eğitimin niteliği açısından bakıldığında, sınıfa yerleştirilen engelli çocuğun, öğretimin dinamiğini ve bireyselliğini arttırabileceği söylenebilir.

Kaynaştırma uygulamasının, gerek kaynaştırılan öğrenciye, gerekse çevresine pek çok yararı vardır. Bu yararlardan belli başlıları şöyle gruplanabilir:

Kaynaştırma programlarıyla ayrı eğitim programlarını karşılaştıran araştırmaların sonuçları, genelde kaynaştırma uygulamalarının olumlu etkilerinin daha fazla olduğu yönündedir.

Kaynaştırma Eğitiminin Ailelere Yararları

Kaynaştırma eğitiminin kaynaştırma eğitimi öğrencinin ailesine yararları

Kaynaştırma eğitiminin yararı olan kesimlerin başında, söz konusu eğitimi alan çocukların aileleri gelir. Çünkü bu çocukların aileleri, genellikle ya çocuklarının durumunun farkına varmazlar ya da bu durumu kabullenmekte zorluk çekerler. Bu da çocukların sağlıklı gelişimini olumsuz etkiler.

Kaynaştırma eğitimini en iyi şekilde öğrenmesi gerekenlerin başında, özel eğitime ihtiyacı olan çocuğun ailesi gelir. Bu nedenle özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile ilgili kanun hükmünde kararnamenin temel ilkeleri içerisinde “Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılmalarının sağlanması esastır.” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadeye göre, özel eğitim sürecine sadece öğrenciler değil, aynı zamanda ailelerin de aktif olarak katılmaları hedeflenmiştir.

Özel gereksinimli çocuklarının normal eğitim ortamına devam ediyor olması, anne babalara moral verir ve onları çaba göstermeye güdüler.

Özel eğitime ihtiyacı olan bir çocuğa sahip anne ve baba, çocuğunun normal gelişim gösteren çocuklarla iletişim kurduğunu gördükçe, kendi çocukları hakkında daha gerçekçi olmaya başlarlar. Bu süreçte, istenmeyen bazı davranışların sadece özel gereksinimli çocuklara özgü olmadığını, normal gelişim gösteren çocukların da benzer davranışlara sahip olabileceklerini fark ederler. Anne ve babanın, çocuklarının eğitimi ile ilgilenen uzman, rehber öğretmen ve sınıf öğretmeniyle iletişim hâlinde bulunması onlara güç ve cesaret verir.

Aileler çocuklarına nasıl yardımcı olabilecekleri konusunda yeni yollar öğrenirler. Aileler kaynaştırma uygulaması sırasında son derece güçlü destekçiler olabilirler. Ailenin kaynaştırmaya istekli olması kaynaştırmanın başarılı olmasında önemli bir rol oynar.

Öğretmenin, aileyi gerek okulda gerekse evde öğrenilenleri pekiştirme konusunda yardımcı olarak görmesi ve bilinçlendirmesi önemlidir. Bu yolla aileler, çocuklarının ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri ile ilgili daha sağlıklı bilgi edinirler. Çocukları üzerindeki beklentileri değişir ve çocuktaki gelişmelere bağlı olarak kaygı ve güvensizlik duygusu *umuda* dönüşür. Böylece aileler çocuklarının eğitim, bakım, davranış düzenleme gibi temel ihtiyaçlarını giderme konularında bilgi edinmiş olurlar. Bu sayede aile içi çatışmalar azalır; ailelerin çocuktan beklentileri çocukların kapasiteleriyle uygunluk göstermeye başlar, okula bakış açıları değişir; aileler çocuklarının ihtiyaçları karşısında daha duyarlı olurlar, çocuktaki gelişmeleri gördükçe kaygıları azalır güvenleri artar, aile içi çatışmalar azalır, çocuklarına yardım konusunda yeni yollar edinirler.

Kaynaştırma eğitiminin sınıftaki diğer öğrencilerin ailelerine yararları

Anne babalar kaynaştırma eğitimi konusunda farklı tepkiler gösterebilmektedirler. Normal gelişim gösteren çocuklara sahip bazı aileler, kaynaştırma öğrencisi ile aynı sınıfta okumaları hâlinde çocuklarının zarar göreceğini düşünürler.

Bu konuyla ilgili yapılmış olan bilimsel çalışma ve araştırmalarda, kaynaştırma eğitiminin kaynaştırma öğrencilerine olduğu kadar, normal gelişim gösteren öğrencilere de, dolayısıyla onların ailelerine de olumlu yönde etki ettiği ortaya konulmuştur.

Diğer çocukların aileleri “Kendi çocuklarının kaynaştırma öğrencileriyle bir arada eğitim almaya başladıktan sonra, farklı bir şekilde görünen ve davranan bireylere karşı daha az korku ve önyargıyla davrandıklarını, bu artan rahatlığın ve farkındalığın aynı şekilde kendilerinde de olumlu değişiklikler oluşturduğunu ifade etmişlerdir.”

Kaynaştırma Eğitiminin Öğrencilere Yararları

Normal çocukların da kaynaştırma programlarından pek çok bakımdan etkilendikleri ifade edilmektedir.

Kaynaştırma eğitiminin kaynaştırma öğrencilerine yararları

Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların toplum tarafından kabul edilen beceri ve davranışları kazanması, eğitim yolu ile sağlanır. Toplum tarafından kabul görececek davranışların kazanılması, toplumsal değerlerin öğrenilmesi ve çocuğun yaşadığı çevreye uyum sağlaması ise kaynaştırma eğitimi ile gerçekleştirilir.

Kaynaştırma eğitimi, bu eğitimi alan öğrencilere birtakım faydalar sağlamak üzere yürürlüğe konulmuştur. Bu faydalar arasında, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bu sistem ile kendilerini sosyal hayattan soyutlanmaması fikri başı çekmektedir.

Engelli çocukların genellikle izole edilmiş ortamlarda eğitilmelerine karşın, kaynaştırma eğitimi ile toplumdan soyutlanmaları önlenmiş ve çocuğun sosyal gelişimine katkı sağlanmış olur.

Engelli çocukların okul günlerini normal gelişim gösteren arkadaşları ile birlikte geçirmesi, onlara yalnız oldukları zaman yaşayamadıkları sosyal ilişkiler için birçok fırsat sağlamaktadır. Bu fırsatlar, bir taraftan engelli çocukların iletişimlerini ve sosyal becerilerini geliştirirken, diğer yandan da engelli ve normal gelişim gösteren çocuklar arasında arkadaşlıklar tesis etmektedir. Böylece engelli çocuklar uygun davranış modellerine sahip olmaktadır.

Normal gelişim gösteren çocukların kabul edilebilir davranışlarını engelli çocuklar gözlemleyerek taklit etmektedir.

Kaynaştırma öğrencilerinin engelinden dolayı sosyal becerilerinin yetersiz olması ve öğrendikleri sosyal becerileri kullanamamaları, karşılaştıkları problemlerin nedeni olarak gösterilmektedir. Çünkü *sosyal beceriler; bireyin akranları, öğretmenleri, ailesi ve diğerleriyle olumlu sosyal ilişkiler kurması, bu ilişkilerin devam etmesi için gereklidir. İşte kaynaştırma eğitiminin en önemli yararlarından biri, bu ilişkileri geliştirmektir.*

Kaynaştırma eğitimine katılan çocukların, kendilerini yetişkinliğe daha iyi hazırladıkları da görülmektedir. Akademik başarı ile ilgili çalışmalarda, değişik sonuçlar elde edilmiştir: Genel eğitim ortamlarında engelli çocuklara uygulanan üç farklı programın etkisi incelendiğinde, yaklaşık olarak bu çocukların yarısının akademik performans geliştiremedikleri sonucuna varılmıştır. Sadece entegre eğitim programlarına veya sadece kendine özgü programlara katılanlardan çok, her ikisine de katılan çocukların okuma konusunda önemli ölçüde başarılı oldukları görülmüştür. Diğer taraftan, entegre ortamlarda eğitim gören engelli çocukların, farklı ortamlarda eğitim gören akranlarından daha fazla sosyal beceriler geliştirdikleri ve akranları ile uzun süreli anlamlı arkadaşlıklar kurdukları araştırmalarla ortaya konulmuştur.

*Kaynaştırma ortamı,
çok yönlü bir etkileşimin
olduğu bir ortamdır.*

Kaynaştırma eğitiminde öğrencilere uygun eğitsel, sosyal ve fiziksel ortamlar düzenlendiği için uyum, başarı ve kendilerine güven gibi kazanımları elde etmeleri kolaylaşır ve destek eğitimi sayesinde zayıf yönlerini kısa sürede yeterli hâle getirebilirler. Bu eğitim ile kendine güven, takdir edilme, cesaret, sorumluluk, bir işe yarama duygusu gibi sosyal değerleri gelişir ve toplumda yer edinmeleri kolaylaşır.

Kaynaştırma ortamlarında olumsuzdan çok, olumlu davranış gösterme eğilimi artar. Model alma yoluyla özdeşim kurmaları kolaylaşır. İletişim kurma, iş birliği içinde olma, kabul görme, ortak yaşama ayak uydurma becerileri edinirler. Öğrenme özelliklerine uygun yöntem teknik araç ve gereçlerin kullanılması sayesinde öğrenmeleri pekişir.

Eğitim programlarına ek olarak aile eğitimi, sosyal, kültürel, serbest zaman etkinlikleri sayesinde sosyal gelişimleri kolaylaşır. Sonuç olarak özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler kaynaştırma eğitimi ile yaşlarıyla birlikte eğitim gördüklerinden toplumdan dışlanmamış olurlar. Bu sayede toplumun davranış kalıplarını benimsemeye başlarlar. Bu sistem ile çocuklar kendilerini dışlanmış hissetmemekte ve toplum içinde yaşamayı öğrenmektedirler.

Kaynaştırma eğitiminde özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci, akranlarıyla birlikte aynı sınıfta bulunurken, kendi seviyesine uygun dersleri almaktadır. Kendi seviyesine uygun derslerin alınması kaynaştırma öğrencisini başarıya daha kolay ulaştırır, bu da kaynaştırma öğrencisinin kendine olan güveninin artmasını sağlar.

- Kendine güven, takdir kazanma, cesaret ve sorumluluk alma özellikleri gelişir,
- Sosyal yönden bütünleşmeleri kolaylaşır,
- Zayıf oldukları yönlerini destek eğitimiyle hızla geliştirirler,
- Uygun eğitsel ortamlarda özgüven ve başarı gelişir,
- Uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasıyla öğrenmeleri pekişir,
- Olumsuzdan çok olumlu davranış gösterme sıklığı artar,
- Normal öğrencilerle birlikte çalıştıklarında başarı için istek ve cesaretleri artar, diğer öğrencilerden model alma yoluyla öğrenmelerinin önü açılır,
- İletişim ve sosyal becerileri gelişir, öğrenciler tüm yönleriyle bir bütün olarak gelişirler,

- Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin, içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırır,
- Normal öğrencilerin davranışlarının, özel gereksinimli öğrencilere model olmasına imkan sağlanmış olur.

Kaynaştırma eğitiminin sınıftaki diğer öğrencilere yararları

Kaynaştırma eğitimi engelli çocuklara olduğu kadar, normal gelişim gösteren çocuklara da yarar sağlamaktadır. Engelli çocuklarla bir arada eğitim gören normal çocuklar, farklılıklara karşı olumlu tutum geliştirebilirler. Bunun sonucu olarak, bireysel ayrılıkların farkına varırlar, engelli çocukları anlamaya çalışırlar. Ayrıca kaynaştırma eğitiminde normal çocuklar öğretmen rolünü de üstlenebilirler. Engelli çocuklarla birlikte oyun oynayabilir; yemekte, otobüste veya oyun alanında özel bir arkadaş rolünü üstlenebilirler.

Bu tür etkileşimler sayesinde normal gelişim gösteren çocuklar da, engelli çocukların birçok olumlu özelliklere ve yeteneklere sahip olduklarını öğrenebilirler. Böylece, normal gelişim gösteren çocukların yaşamlarında karşılaşabilecekleri engelli çocukları önceden tanımaları ve onları anlamaları mümkün olabilir.

Kaynaştırma eğitimi sürecinde, normal çocukların engelli insanları koşulsuz kabul etme, hoşgörülü olma, yardımlaşmayı öğrenme, ortak yaşayabilme, demokratik ve ahlaklı davranabilme gibi anlayışları da gelişir. Bireysel farklılıkları doğal karşılarlar ve buna saygı gösterirler. Kendi yetersizliklerini görme, bunları kabul etme ve giderme davranışları gelişir. Saldırganlık, kıskançlık, kendine güvensizlik gibi davranışlarında azalma görölür. Liderlik, model olma ve sorumluluk duygusu gelişir.

Yapılan araştırmalarda, kaynaştırma eğitimine katılan normal gelişim gösteren çocukların, kaynaştırma eğitimine katılmayan akranlarına göre engelli arkadaşlarına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, engelli akranlarından olumsuz davranışlar öğrenmedikleri, başarı testlerinden daha yüksek ya da eşit oranda puan aldıkları, bu öğrencilerin kendilerini tanıma, sosyal problemlerle başa çıkma gibi becerilerinin daha iyi olduğu görölmüştür.

Sonuç olarak kaynaştırma eğitiminin, sadece bu eğitime ihtiyacı olan öğrencilere değil, aynı zamanda bu öğrencilerle aynı sınıfı ve okul ortamını paylaşan diğer öğrencilere, paylaşma, yardımlaşma ve her şeyden önemlisi insana saygı duyma gibi birçok konuda yararlı olduğu söylenebilir. Sınıflarında kaynaştırma öğrencisi olan çocuklar, bireysel farklılıkları doğal karşılarlar, saygı gösterirler, kendilerin tanıma fırsatı bulurlar, engelli bireylerle birlikte yaşamayı öğrenirler, liderlik ve sorumluluk duyguları gelişir; kaynaştırma sınıfındaki normal öğrenciler ise bireyler arasında varolan farklılıklara karşı daha hoşgörülü olmayı öğrenirler ve iş birliği ve yardımlaşma becerilerini geliştirirler.

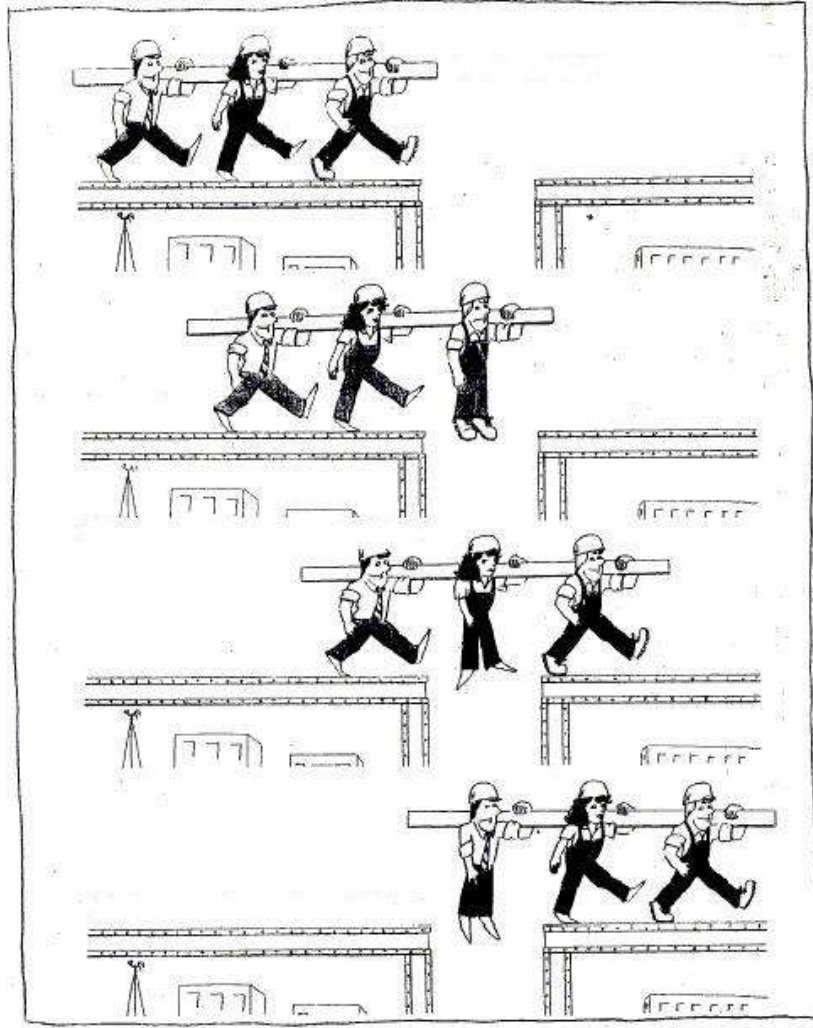
Kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere yararları

Kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biride öğretmenlerdir. Eğer ğretmenler kaynaştırma eğitiminin tüm şartlarını yerine getirecek olurlarsa, kendileri için de birçok kazanım elde ederler.

Yapılan araştırmalara göre, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda bazı endişelere sahip oldukları gözlenmiştir. Söz konusu araştırmalarda, öğretmenler kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgi ve donanıma sahip olmadıklarını, bu nedenle kaynaştırma öğrencilerine faydalı olamayacaklarını belirterek endişeli olduklarını ifade etmişlerdir.

Kaynaştırma eğitiminin önemine inanan ve bu eğitimin gereklerini yerine getiren bir öğretmene bu sistemin oldukça yararlı olacağı söylenebilir. Öğretmenlerin bu eğitim ile birlikte koşulsuz kabul, hoşgörü, sabır, bireysel özelliklere saygı duyma davranışlarının geliştiği bilinen bir gerçektir. Bu eğitim sayesinde öğretmenlerin disiplinle ilgili değerlendirme becerilerinin geliştiği ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarını hazırlamayı öğrendikleri de ifade edilmektedir.

Ayrıca kaynaştırma sınıfı ğretmenlerinin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle yürüttükleri eğitim programlarının bireyselleştirilmesi gibi çalışmalar, öğretmenlerin meslekleriyle ilgili bilgi ve becerilerinin gelişmesine katkıda bulunduğu bilinmektedir. Kaynaştırma uygulamalarının öğretmenlerde, diğer personelle iletişim ve iş birliğini arttırdığı ileri sürölmektedir.

Kaynak: <http://groups.yahoo.com/TurkComic>. (Akt. <http://yilmazfunda.wordpress.com>)

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDEN BEKLENEN FAYDANIN ARTMASI İÇİN NELER YAPILMALIDIR?

Eğitiminden beklenen yararın görülmesi için hem ebeveynlerin hem de eğitim kurumlarının üzerine düşen görevleri yapması gerekmektedir. Ayrıca normal gelişim gösteren çocukların sosyal kabulü sağlaması ve özel gereksinimli çocukların uyum sağlayabilmesi için öğretmenlere ve ebeveynlere daha fazla görev düşmektedir.

Bireyler, yaşamın gereği olarak içinde bulundukları toplumda roller ve görevler üstlenirler. Bunu gerçekleştirip toplum yaşamına ayak uydurabilmek için diğer bireylerle sürekli etkileşim içine girmek durumundadırlar. Toplumda, kendi üstlerine düşen görevleri yerine getirebilmek için bu iletişimin sağlıklı şekilde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Normal bireyler gibi özel gereksinimli bireylerin de bir takım rolleri ve görevleri vardır. Bu bireylerin toplum içindeki rollerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için gelişimlerine, engel durumlarına ve gereksinimlerine

göre bireyselleştirilmiş eğitim almaları gerekmektedir. Ailenin çocuğa verebileceği özel eğitim desteği gúçlü bir alt yapı gerektirmekte ve bu noktada uzmanlar ile iş birliği önem taşımaktadır.

İlk bakışta pek çok yönden olumlu olarak görúlen özel eğitim sınıflarının uygulamada beklenen yararı sağlamadığı, tam tersine pek çok problemi de beraberinde getirdiği bilinmektedir.

Genel eğitim okullarındaki özel eğitim sınıflarının öğrencileri, engelli ve engelli olmayan olmak üzere ikiye ayırdığı ve çoğu zaman da bu sınıfların okulun gözden uzak bir köşesine bilinmektedir. Buna ilaveten özel eğitim sınıflarının engelli öğrencileri yalnızca ders sırasında ayırmadığı, aynı zamanda ders dışı etkinliklerde de diğer öğrencilerden uzak tuttuğu bilinmektedir. Bazı okullarda özel eğitim sınıfındaki engelli öğrencilerle engelli olmayan öğrencilerin birbirlerini olumsuz olarak etkilemelerini önlemek için teneffüs, beslenme ve tören saatleri de ayrı zamanlarda gerçekteştirilmektedir.

Özel eğitim ve kaynaştırma programının başarılı olması; programa mümkün olduğuca erken başlanmasına, öğretmenin konuya yaklaşımına ve yeterliliğine, normal ve yetersizlik gösteren çocukların ailelerinin yaklaşımına, normal çocukların yetersizlik gösteren çocuklara yaklaşımlarına ve ortamın uygun şekilde hazırlanmasına bağlı olduğu söylenebilir.

Kaynaştırma eğitiminde uygun bir programın hazırlanmasının yanı sıra, eğitimcinin de bu programı uygulayabilmesi, programı desteklemesi başarı için önemlidir. Sınıf içinde öğretmenin devamlı olarak gruptaki her çocuğu çalışmalarını kontrol etmesi, gerektiği anda müdahale de bulunması başarıyı arttıracaktır.

Özel eğitim ve kaynaştırma programının başarılı olması; programa mümkün olduğuca erken başlanmasına, öğretmenin konuya yaklaşımına ve yeterliliğine, normal ve özel gereksinimli çocuk ailelerinin yaklaşımına, normal çocukların özel gereksinimli çocuklara yaklaşımına ve ortamın uygun şekilde hazırlanmasına bağlıdır. Ayrıca, eğitim programının bireyselleştirilmesi, ortamın fiziksel olarak uygun hale getirilmesi, günlük planların uygun olması ve çocukların bireysel özelliklerinin dikkate alınması da programın başarıya ulaşması için önemlidir.

Kaynaştırma sınıfı öğretmeni, kaynaştırma yapmaya istekli ve özel gereksinimli çocuğu kabul edici tutum içerisinde ise öğretimin başarılı olmasını sağlayabilir. Öğretmenin olumlu ve kabul edici tutumu, sınıftaki normal öğrencilerin de tutumunu etkiler; eğer öğretmen normal çocukları bu duruma hazırlar ve özel gereksinimli çocuklarla etkileşim kurmaları yönünde çalışırsa sosyal kabul daha kolay olur ve kaynaştırmanın başarısı da artar.

Ayrıca özel gereksinimli çocuklar normal çocuklarla etkileşime girerek hedeflenen birçok davranışı da öğrenebilirler. Kaynaştırma uygulanırken hem normal gelişim gösteren hem de özel gereksinimli çocuk ailelerinin hazırlanması da önemli bir faktördür. Aileler uygulamada çok gúçlü destek olabilirler. Aileler kaynaştırmaya istekli olmalı ve uygulamanın yararına inanmalıdır.

Eğer normal gelişim gösteren çocukların aileleri evde kaynaştırmaya ya da özel gereksinimli çocuğa ilişkin olumsuz bir ifade kullanırlarsa bu okulda

kaynaştırma öğrencisine hemen yönelik olumsuz bir davranış olarak geri dönecektir.

HİÇBİRİMİZ ÖZÜRLÜ OLMAYI SEÇMEK DURUMUNA SAHİP DEğİLİZ...

Özet

- Günümüzde yetersizlik gösteren çocukların erken tanılanmasının ve eğitimlerinin önemi artık bilinmektedir. Çocuğun durumunun erken belirlenmesi, alacağı eğitime erken başlanması açısından gereklidir. Özellikle erken çocukluk döneminde başlanan eğitim, daha sonraki yıllarda alınacak olan eğitim için de temel oluşturacaktır.
- Kaynaştırma eğitimi, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin, normal öğrencilerin devam ettiği eğitim ortamlarında (normal anaokulu, normal ilköğretim vb.) eğitilmesidir.
- Kaynaştırma eğitiminin amacı; özellikle sosyal beceri geliştirme, sorumluluk ve özgüven kazandırma, grup aktivitelerine katılma, motor davranışlarında artış sağlama vb. konularda eğitilebilir zihinsel engellilerin gelişimine katkıda bulunabilir.
- Kaynaştırmanın en önemli yararı doğrudan engelli çocuğa ilişkindir. Refleks kökenli davranışlar dışında insan davranışlarının hemen tamamı öğrenme sonucunda elde edilir.
- Kaynaştırma programlarının önemine ve katkılarına, yalnızca engelli çocukların penceresinden bakmak yanlış olabilir. Normal çocuklar da kaynaştırma programlarından pek çok yönde yararlanmaktadırlar.
- Kaynaştırma eğitiminin yararı, olan kesimlerin başında, bu eğitimi alan çocukların aileleri gelir.
- Öğretmenin, aileyi gerek okulda gerekse evde öğrenilenleri pekiştirme konusunda yardımcı olarak görmesi ve bilinçlendirmesi önemlidir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

Değerlendirme sorularını sistemde ilgili ünite başlığı altında yer alan “bölüm sonu testi” bölümünde etkileşimli olarak cevaplayabilirsiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, kaynaştırmanın yararlarından biri değildir?
 - a)Kaynaştırma, normal öğrencilerin iş birliği yapma becerilerini artırır.
 - b)Kaynaştırmada, normal öğrencilerin davranışları özel gereksinimli öğrencilere model olur.
 - c) Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencinin kendi engel grubundaki bireylerle bütünleşmesini kolaylaştırır.
 - d)Kaynaştırma uygulaması, sınıf öğretmeninin öğretmenlik bilgi ve becerilerini artırır.
 - e)Kaynaştırma uygulaması, anne babaları çaba göstermeye güdüler.
2. Kaynaştırma eğitimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
 - a) Kaynaştırma öğrencisinin eğitim programı, sınıfın geneli için uygulanan programla aynı olmalıdır.
 - b) Dünyada ve Türkiye’de kaynaştırma uygulamaları giderek yaygınlaşmaktadır.
 - c) Bazı özel gereksinimli öğrenciler ayrı eğitim ortamlarında daha başarılı olurlar.
 - d) Tüm özel gereksinimli öğrenciler kendileri için en az kısıtlayıcı olan eğitim ortamına yerleştirilmelidirler.
 - e) Kaynaştırmayı başarıya ulaştıran etmenlerden biri de, kaynaştırma öğretmenlerinin kaynaştırmayı benimsemiş olmalarıdır.
3. Kaynaştırma eğitimiyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
 - a) Aile, özel gereksinimli çocuğun eğitimine katkıda bulunmalıdır.
 - b) Özel gereksinimli çocukların önemli bir bölümü, iletişimlerinde zorlanırlar.
 - c) Genellikle özel gereksinimli bir çocuğa sahip olmak, ailede sorunlara yol açar.
 - d) Özel gereksinimli çocuk, diğer çocuklardan olabildiğince izole edilmelidir.
 - e) Özürlü çocuk sahibi olmak, belli bir stresi beraberinde getirir.
4. Kaynaştırma öğrencilerine öğretmenlik yapacaklarda en başta aranacak yeterlik aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Esnek olma
 - b) Adil olma
 - c) Hoşgörülü olma
 - d) Espri yeteneğine sahip olma
 - e) Öğrenmeye ilgili olma

5. “En az kısıtlayıcı ortam” terimi aşağıdakilerden hangisinde ifade edilmiştir?
 - a) Özel Eğitim
 - b) Kaynaştırma Programı
 - c) Kaynak Öğretmen
 - d) Bireysel Eğitim
 - e) Gurup Eğitimi
6. Aşağıdakilerden hangisi kaynaştırma eğitiminin amaçları arasındadır?
 - a) Bireyin fiziksel gelişimini kolaylaştırmak
 - b) Bireyin sosyal gelişimini kolaylaştırmak
 - c) Öğretmenlerin iş yükünü hafifletmek
 - d) Bireyin duygusal gelişimini kolaylaştırmak
 - e) Bireyin özgüvenini artırmak
7. Bireyselleştirilmiş eğitim programları yoluyla öğrencilerin en büyük kazanımı aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Arkadaşlık ilişkileri gelişir.
 - b) Aile içi iletişimleri gelişir.
 - c) Başarıları artar.
 - d) Hızlarına göre eğitim almaları sağlanır.
 - e) Öğretmenleriyle iletişimleri gelişir.
8. Öğrencilerin kaynaştırma eğitiminde başarısız olma nedenleri arasında en önemli aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Öğrencinin öwrünün niteliği
 - b) Ailenin ekonomik durumunun zayıf olması
 - c) Çocuğun arkadaş çevresinin ilgisiz olması
 - d) İdarecilerin öğrenciye ilgisiz davranması
 - e) Öğretmenin özel eğitim donanımının yetersiz olması
9. Genel eğitim veren okullarda, öğrencilerin engelli ve engelsiz olarak iki gruba ayrılmaları ve ayrı ortamlarda eğitim almaları hangi yönden sakıncalıdır?
 - a) Öğrencilerin öğrenme ortamı daraltılmaktadır.
 - b) Öğrencilerin ortamlardan eşit faydalanmaları engellenmektedir.
 - c) Öğretim etkinliklerine katılım azalmaktadır.
 - d) Öğrencilerin etkileşimi engellenmektedir.
 - e) Öğrencilerin okuldan sıklmalarına neden olunmaktadır.

10. Kaynaştırma eğitiminin başarılı olması için en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?
- a) ğretmenlerin iyi yetiştirilmesi
 - b) İdarenin olumlu tutumu
 - c) Velilerin desteklemesi
 - d) evrenin olumlu tutumu
 - e) Eğitimin erken yaşlarda başlaması

Cevap Anahtarı

1.C, 2.A, 3.D, 4.A, 5.B, 6.C, 7.D, 8.E, 9.D, 10.E

YARARLANILAN VE BAşVURULABİLECEK DİĞER KAYNAKLAR

- Akçamete, A., G. (2009). Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler Ve Özel Eğitim. Kök Yayıncılık. Ankara.
- Ataman, A. (2012). Özel Eğitime Muhtaç Olanın Nedenleri, Anlamı Ve Amaçları. Temel Eğitim Öğretmenleri İçin Kaynaştırma Uygulamaları Ve Özel Eğitim. (Ed: Ataman, A.)
- Babaoğlan E., Yılmaz, ř. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 345-354. Mayıs 2010 Cilt:18 No:2.
- Çulhaoğlu İmrak H. Okul öncesi Eğitimi Ana bilim Dalı Okul öncesi Dönemde Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Öğretmen Ve Ebeveyn Tutumları İle Kaynaştırma Eğitimi Uygulanan Sınıflarda Akran ilişkilerinin İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Adana, 2009.
- Çulhaoğlu İmrak H., Sığırtaç, A. Kaynaştırma Uygulanan Okul öncesi Sınıflarında Akran ilişkilerinin İncelenmesi Okul öncesi Kaynaştırma Uygulamalarında Akran ilişkileri, 38 International Journal Of Early Childhood Special Education, 3(1), 38-65.
- Gürsel, O. (2009). Erken Çocukluk Eğitiminde İş birliği. 0-6 Yaş Arası Down Sendromlu Olan Çocuklar Ve Gelişimleri. (Ed. Batu, E. Sema). Kök Yayıncılık. Ankara.
- <http://notoku.com/02-kaynastirma-uygulamalarinda-is-birligi/#ixzz2adJkkxcu> adresinden 7/07/2013 tarihinde alınmıştır.
- <http://notoku.com/ozel-egitimde-is-birligi/> adresinden 7/07/2013 tarihinde alınmıştır.
- <http://ozelegitimsitesi.com/kaynak/kaynastirma-egitimine-yonelik-hazirlik-calismalari.html> adresinden 7/07/2013 tarihinde alınmıştır.
- <http://ozelegitimsitesi.com/zihin-engel-egit/kaynastirma-nedir.html> adresinden 07.16.2013 tarihinde alınmıştır.
- <http://test.turkpdr.com/makale/ozel-egtim/ozel-egitimde-kaynastirma-438.htm> adresinden 7/07/2013 tarihinde alınmıştır.
- <http://ilmazfunda.wordpress.com/2010/02/15/kaynastirma-ekip-calismas-onemi>
- Karacan, Ç. (2003)Kaynaştırma Grubu ile Eğitilebilir Zihinsel Engelli Grubun Ritm ve Dans Çalışmaları Yoluyla Beceri Düzeylerinde Meydana Gelen Değişimlerin İncelenmesi. İ. Ü. Spor Bilimleri Dergisi. 2003-11;(ÖS); 132-136.
- Kargın, T. (2004) Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Özel Eğitim Dergisi. 2004, 5 (2) 1-13.
- Kayhan N., şengöl A. ,Akmeşe, Pelin P. (2012). İlköğretim Birinci Ve İkinci Kademe Öğretmen Adaylarının Kaynaştırmaya İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Ağustos Cilt 1 Sayı 3.
- Kırcaali-İftar, G. (1998). Özel Eğitim. Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakóltesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı (Ed. Eripek S.) Açıköğretim Fakóltesi Yayınları No:561

- MEGEP (2007). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Kaynaştırma Eğitimi Ankara 2007
- Nal A., Tüzün I. (2011)Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Dünyadan Ve Türkiye’den İyi Örnekler. Sabancı Vakfı /Tohum Otizim Vakfı Yayınları
- Okullarımızda 3 Neden Nasıl Niçin Kaynaştırma (2010). MEB özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Yönetici Öğretmen ve Aile Kılavuzu. Ankara.
- Sucuoğlu, B. (1996) Kaynaştırma Programlarında Anne Baba Katılımı *Ankara UıuverteuOzel Eğilim Dergin, 1996, 2 (2) 25 – 43*
- Türk N. (2011). İlköğretim Okullarında Uygulanan Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sosyolojik Bir Araştırma (Denizli Örneği) . Yüksek Lisans Tezi . T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Isparta, 2011.
- Ulutaşdemir, N. (2007). Engelli Çocukların Eğitimi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt:2, Sayı:5 (2007).*
- www.autism-tr.org, Adresinden 15.07.2013 tarihinde alınmıştır.
- Diken, İ. (2009). Erken tanılama ve erken eğitim. 0-6 yaş arası down sendromlu olan çocuklar ve gelişimleri. (ed. Batu, E. Sema). Kök yayıncılık. Ankara.